

ใบความรู้ที่ 1 การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านที่มุ่งหาสาระของเรื่อง (ใจความสำคัญ+ส่วนขยายใจความสำคัญ) เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่องที่สำคัญ เก็บความรู้หรือข้อมูลที่นำเสนอใจตลอดจนแนวความคิดหรือทัศนะของผู้เขียน

ใจความสำคัญ หมายถึง ข้อความที่เป็นแก่นของเนื้อความ ครอบคลุมในประโยคอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือเป็นประโยคที่สามารถเป็นหัวข้อของย่อหน้านั้นได้ หากตัดประโยคอื่นออก ยังมีเนื้อความที่สมบูรณ์ครบถ้วน

ทั้งนี้ใจความสำคัญ อาจเรียกได้หลายอย่าง เช่น ข้อคิดสำคัญของเรื่อง แก่นของเรื่อง แนวคิดหลัก เป็นต้น ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม ใจความสำคัญก็คือสิ่งที่สำคัญที่สุดของเรื่อง

ใจความรอง หรือ ผลความ คือ ข้อความที่ทำหน้าที่ขยายใจความให้ชัดเจน เด่นชัดขึ้น ถ้าตัดผลความสารก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง ผลความมักจะเป็นการอธิบาย การยกตัวอย่าง การเปรียบเทียบ การให้เหตุผล เป็นต้น

ลักษณะของใจความสำคัญ

๑. ใจความสำคัญเป็นข้อความที่ทำหน้าที่ครอบคลุมสาระของข้อความอื่น ๆ ในตอนนั้น ๆ ข้อความนอกนั้นเป็นเพียงรายละเอียดหรือใจความรองเท่านั้น

๒. ใจความสำคัญของข้อความหนึ่งหรือย่อหน้าหนึ่งส่วนมากจะมีเพียงประการเดียว

๓. ใจความสำคัญส่วนมากมีลักษณะเป็นประโยค อาจจะเป็นประโยคเดียวหรือประโยคซ้อนก็ได้แต่ในบางกรณีใจความสำคัญไม่ปรากฏเป็นประโยค เป็นเพียงใจความที่แฝงอยู่ในข้อความตอนนั้น ๆ

๔. ใจความสำคัญที่มีลักษณะเป็นประโยคส่วนมากจะปรากฏอยู่ต้นข้อความ

แนวทางการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญให้เข้าใจง่ายและรวดเร็ว ผู้อ่านควรมีแนวทางและพื้นฐานดังนี้

๑. สืบตรวจสอบประกอบของหนังสือ เช่น ชื่อเรื่อง คำนำ สารบัญ ฯลฯ เพราะส่วนประกอบของหนังสือจะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหรือหนังสือที่อ่านได้กว้างขวางและรวดเร็ว

๒. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านเพื่อเป็นแนวทางใช้กำหนดวิธีอ่านให้เหมาะสมและจับใจความหรือหาคำตอบได้รวดเร็วขึ้น โดยจับใจความให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร แล้วนำมาสรุปเป็นใจความสำคัญ

๓. มีทักษะในการใช้ภาษา สามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ มีประสบการณ์หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน มีความเข้าใจลักษณะของหนังสือเพราะหนังสือแต่ละประเภทมีรูปแบบการแต่งและเป้าหมายของเรื่องที่แตกต่างกัน

๔. ใช้ความสามารถในด้านการแปลความหมายของคำ ประโยค และข้อความต่าง ๆ อย่างถูกต้องรวดเร็ว

สรุปการอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านที่ต้องการแยกแยะเรื่องที่อ่านให้ได้ว่าส่วนใดเป็นใจความหรือข้อความที่สำคัญที่สุด และส่วนใดเป็นข้อความประกอบหรือใจความรอง

การจับใจความสำคัญจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจว่าผู้เขียนต้องการสื่ออะไรอย่างถูกต้อง โดยผู้อ่านต้องใช้ความสามารถทางภาษา ประสบการณ์หรือภูมิหลังในการแปลความหมายของคำ ข้อความ เพื่อจับใจความได้รวดเร็วขึ้น

หลักการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านข้อความที่เป็นเรื่องยาว ๆ จะต้องสรุปใจความสำคัญของเรื่อง ในลักษณะการย่อความ โดยมีขั้นตอนการอ่าน ดังนี้

๑. ตั้งใจอ่าน มีสมาธิในการอ่าน
๒. อ่านเรื่องราวคร่าว ๆ แต่ต้นจนจบเรื่อง
๓. สรุปหรือจับใจความสำคัญว่าเป็นเรื่องอะไร มีใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร ทำอย่างไร ซึ่งการตั้งคำถามไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทั้งหมด อาจเปลี่ยนไปตามเงื่อนงำของงานเขียนได้
๔. ทบทวนความบางตอน หรือสาระบางเรื่องที่ยังไม่เข้าใจไม่ชัดเจนให้เข้าใจ
๕. สังเกตดูว่าผลสุดท้ายของเรื่องนั้น ๆ เกิดอะไรขึ้นบ้าง
๖. พิจารณาว่าเรื่องมีสาระหรือความสำคัญอยู่ที่ใด มีแง่คิด คติธรรมหรือคำสอนแก่ผู้อ่านอย่างไรบ้าง
๗. สรุปความคิด ทำบันทึกช่วยจำ ย่อความ ตอบคำถาม หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการอ่าน
๘. ถ้าเรื่องที่อ่านเป็นบทหรือกรอกรอง ต้องถอดคำประพันธ์เป็นร้อยแก้วก่อน แล้วจึงสรุปใจความสำคัญของเรื่อง